

EURÁZSIAI KALEIDOSZKÓP

Spiritualitás

1. előadás: Japán spirituális tartóoszlopai: a shinto és a bushido

Farkas Flórián – Csanády Ambrus Béla
Mikes International
Hága, 2015. február 6.

Az Eurázsiai Kaleidoszkóp prezentációs (pdf), valamint hanganyaga (mp3) szabadon felhasználható egyéni, illetve oktatási célra. Kereskedelmi felhasználás esetén a Mikes International írásbeli engedélye szükséges.

© Mikes International, 2001-2015

***KérjeteK és adatik néktek; keressetek és
találtok; zörgessetek és megnyittatik néktek.***

Máté 7:7

Bevezetés

- Japán speciális helyzete: ázsiai kultúra, de a földrajzi helyzete miatt külön úton fejlődött (viszonylagos elzártság) – bár komoly kínai és koreai hatás
- XIX. században nyitás – Meiji restauráció (1868) → nyugati hatás
- II. világháborús vereség → teljes nyugati orientáltság → materializmus
- DE: a spirituális alapok továbbra is a shinto és bushido
- XX-XXI. század: materializmus, racionalizmus – technikai fejlődés, de spirituális kiüresedés → hagyományos vallási formák, rendszerek hanyatlása → de spirituális éhség is → egy a gyökereihez visszatérő, a XXI. század nyelvezetét tükröző shinto az egész emberiség számára vonzó lehet.

Mi és mi nem a shinto

- Autentikusan japán, a japánok spirituális hagyománya, de a lényege az egész emberiség számára releváns.
- A shinto (gondolat)rendszere nehezen vagy egyáltalán nem tuszkolható bele a nyugati vallásos felfogásba:
 - Nincs alapító:
 - a hagyomány szerint nem emberi eredetű
 - + az életből és a japán emberek tapasztalatából merítkezett → a természet volt a forrás
 - Nincs doktrína:
 - Nincs szisztematikus doktrínája, amely az alapító tanításához kapcsolódna
 - Nincs dogma, abszolút kódok, utasítások, törvények
 - Japán ősi kódexeiben (*Kojiki* – 712; *Nihonshoki* – 720) történelmi tények, mítoszok, teológia, politikai nézetek és irodalmi betétek harmonikusan elegyednek
 - A (leírt) szónak nincs abszolút értéke
 - A különböző értelmezések békésen megférnek (Japán homogén társadalom)

Mi és mi nem a shinto

- Nincsenek előírások és parancsolatok:
 - Nincsenek abszolút előírások vagy parancsolatok, csak tanácsok, irányelvek, pld. Kami és az ősök tisztelete, tabuk, pld. tisztátalanság: halál – temetés, vér – menstruáció.
- Nincs (eredendő) bűn és megváltás:
 - A shinto az emberiség alapvető jóságából indul ki → minden egyén lehetősége a jóra
 - Természetesen megvan a jó és rossz tudata, de ez egyszerű és finom: a shinto a jót és rosszat esztétikailag kezeli: egyenes vonal ↔ görbe vonal. (Majdnem) egyenes vonal: szép = jó. Görbe vonal csúnya = rossz.
 - Egyenes: előremutató kell legyen, szerves fejlődés, egyértelműség, és becsületesség. Házépítés, mézművesség, festészet, varrás, ikebana, stb.
 - Görbe szellem → a rossz forrása.
 - **Esztétika és etika szoros kapcsolata.**

Mi és mi nem a shinto

- Nincsenek bálványok:
 - Amikor a buddhizmus komoly hatást kezdett kifejteni, akkor a népi vallás szintjén megjelentek Kami szobrok, de alapvetően nincs semmiféle emberi kiábrázolás (pld. szobrok).
 - Tükör (*kagami*): Kami fényét tükrözi vissza. Nap: minden élet forrása, a fény (Kami) lényegének visszatükröződése. Absztrakt szimbólum.
 - *Hakukei* – papírból kivágott emberforma: a szentélyekben használják tiszteletadásként → nem bálvány.
- Nincs szervezet - egyház:
 - Teljesen decentralizált. Kezdetben csak szent családokon keresztül adódott át a tudás. Szentélyek is csak később épültek. Teljesen helyi szervezkedés.
 - Meiji → “nemzeti”, vagy “állami” shinto egészen a II. világháború végéig → teljesen idegen a shinto szellemétől → katasztrofális következmény
 - 1945 után: ismét decentralizáció → önkéntes szervezkedés

Mi és mi nem a shinto

- Mindezen tulajdonságok miatt sok nyugati Japánt és az elnyugatododott japánok (és a shinto-t) vallástalannak tartja → nem intellektuális (racionális), hanem intuitív (lekezelő értelemben 'természeti vallás')
- A Meiji restauráció teljesen eltorzította a shinto-t (szélsőséges ethnocentrizmus) → „nemzeti shinto”
- II. világháborús vereség → szélsőségesen szekuláris, materialista, atheista társadalom alakult ki (még inkább, mint Nyugaton) → csak fizikai lét, halál után semmi → egyszer élünk konzumerista felfogás
- Spirituális éhség → milliók keresnek a materialista életen kívül valami többletet → szekták veszélye → “fastfood” spiritualizmus
- Hagyományos vallások csak reflektálnak a modernizmusra, nem hívják ki párbeszédre a modernizmust → absztraktak, intellektuálisak lesznek, ezáltal materialisztikusak, világiak → elveszítik a spirituális tartalmat
- Shinto (mint a többi vallás is) meg kell tudja szólítani a XXI. század emberét → óbor új tömlőbe
- Papoknak új felfogás kell (lásd Ferenc pápa) → nemcsak rituálék, hanem spirituális nevelés

Mi és mi nem a shinto

- A shinto jellemvonásai:
 - Hit a fő szellemben – Kami
 - Békés együttélés → minden egyén tapasztalata, hite, útja értékes és azt el kell fogadni
 - Az életet éltető rendszer: a természet és élet értékelése, DE: a fizikai valóságon túl vannak más valóságok is
 - Mindenki elfogadhatja, függetlenül a szellemi képességeitől
 - *Koshinto*: ősi tanítás, a shinto eredeti formája. Számos családon belül művelték ősidők óta. Pld. Yamakage (jelenleg a 80. Nagymester van pozícióban – 2005. Yamakage Hitoyoshi)
 - A rituálék elvégzésén kívül feladatuk a hívők nevelése a spirituális fejlődés útján

- Szentély, pontosabban Kami tartózkodási helye.
- Eredetileg nem volt ilyen. A buddhizmus terjedésekor kezdtek a shinto-ban is szentélyeket építeni.
- Jelenleg ± 80.000 *jinja* van, amelyből ± 6.000 -nek van bentlako *kannushi*-ja (= mester)
- Ezek azok a helyek, ahol az emberek köszöntik Kami-t, ahová leszáll. Általában egy természetes hely (hegy közelében), szent (zárt) hely, amelynek a közepén egy szikla áll. Fák (*himorogi*) is nagyon fontosak ezen a helyen. → a Föld mágneses erőtere ilyen helyeken koncentrálódik.
- Régi szentélyek (sokszor elfeledettek): sziklák sokasága, amelyek asztronómiai központok is → őstörténeti időből valók (Yamakage Motohisa)
- Lényegtelen, hogy egy szentély milyen nagy, vagy milyen híres → mindenkit szívesen látnak, aki tiszta szívvel és lélekkel közelít → nem erkölcsi nevelő helyek.
- Házi szentélyek is részei a rituálénak.

Misogi - megtisztulás

- A shinto központi eleme. Négy aspektusa van, amelyek együtt alkotják az emberi lét első princípiumát, amelyből minden következik: tiszta, fényes, helyes, egyenes.
- Ezeket csoportosítani szokták:
 - **Seimei:** A belső ész tiszta és boldog állapota, minden szennytől mentes, ragyogó, boldog és tiszta ész.
 - **Seichoku:** helyes cselekvés vagy magatartás + szociális értelemben helyes úton járni = nem elkövetni semmilyen bűnt, erőszakot vagy ellenséges cselekedetet
- Annak érdekében, hogy ezt elérjük, négy lehetőségünk van:
 1. Megtisztulás víz által
 2. Megtisztítani a testet rituális anyagokkal – *haraimono*
 3. Tisztátlan szellemekkel való kapcsolat megszakítása
 4. A gondolatainkat tisztán tartani
- Az első a misogi eredeti értelme.

Misogi - megtisztulás

- 1. Megtisztulás víz által → a megtisztulás külső formája – fürdés (a karakter is ezt fejezi ki)
 - A shinto rituálé szíve
 - Eredetileg az óceánban történt – majd folyók is, s otthon is – igazából lényegtelen hol
 - A legjobb hely az, ahol a folyók az óceánba folynak (óceán = női elv – folyó = férfi elv) → női-férfi egyesülés
 - A test megtisztítása magával hozza a szív és ész megtisztulását is → szekuláris-vallásos cselekedet → megtisztítjuk a szívünket és eszünket, hogy tisztán fogadhassuk magunkba Kami-t.
- 2. Megtisztulás rituális segédeszközökkel
 - Növények, szövetek → ezek magukba szívják a negatív rezgéseket → ezeket utána eldobták
- 3. Tisztátlan szellemekkel való kapcsolat megszakítása
 - *Kegare* – negatív energia: holttest, rothadó testek, rossz szellemek → halottak teste nem lehetett a szentélyben → buddhista templomok, temető. *Shimenawa* – szentélyek előtti kötél.

Misogi - megtisztulás

- 4. A gondolatainkat tisztán tartani: a misogi végső célja → gondolatainkat, eszünket tisztán tartani.
 - Nem elég könyvekből tudást megszerezni – racionális tudás.
 - Esztétikai érzékenység is fontos, hogy a tisztaságot és ragyogást elérjük.

Harai – spirituális megtisztulás

- A *harai* elve a misogi gondolatát tovább viszi és azt magasabb szintre emeli
→ a shinto rituálé és életvitel mélyebb értelme:
 - Spirituálisan megtisztulunk azáltal, hogy a hibáinkat és rossz cselekedeteinket lemoszuk
 - E cél érdekében felajánlásokat teszünk rossz cselekedeteink bocsánatáért
 - E munka révén visszanyerjük testünk és eszünk vitalitását
- E célt három módon lehet elérni:
 - Spirituális fényt kapni Kami szellemétől: Kami tisztelete/imádása s önmagunk megtisztítása → misogi
 - Szó szellemétől: szent szavak ismétlése, inkantációk – ősidőkben kapott szövegek
 - Hang szellemétől: zene általános értelemben de a császári udvarban speciális zene. Dob – óceán hullámozása

- Egy szellem négy lélek → hasonló az összes nagy vallás ezoterikus tanításában találtakhoz (különböző létezési módok)
- **Chinkon**
 - Minden embernek megvan a lehetősége, hogy Kami-vá váljék
 - Ehhez viszont folyamatos fejlődésre / spirituális tanulásra van szükség
 - *Chinkon*: az ego-nk és valódi lényünk egyesülése = Kami és a spirituális lényünk eggyé válnak
 - Chinkon = csendes hallgatás (ima) = meditáció
 - Misogi majd meditáció (túlmegy az átlagos indiai módszereken is)
 - Légzőgyakorlatok (yoga)
 - Ima → ősidőkből átadott imák
 - Yamakage Motohisa: ***The Essence of Shinto***
- Paul de Leeuw: 1979-ben Japánba ment és évekig Yamakage Motohisa-tól tanult. Majd visszatért Hollandiába és ő lett Európa első *kannushi*-ja. Amszterdamban szentélyt és oktatási központot alapított:
www.shinzen.nl

Bushido

- Japánban nem volt vallásoktatás az iskolákban → az erkölcsi tanítást a bushido lehelte bele a társadalomba
- A XVI. századig a kifejezést nem használták, de a gondolati rendszer a Kamakura időszakban (1192-1333) alakult ki.
 - Bu-shi-do = 'harcos nemes útja'
 - Harci szellem (halálmegvető bátorság)
 - Szigorú ('spártai') életmód, kedvesség, bescületeség, szülői tisztelet
 - Legfőbb: az urát szolgálni
 - Tokugawa (1603-1663): teljes rendszerré alakult – konfuciánus etika → kötelesség / szolgálat mindenkinek felett.
 - Szamuráj = konfuciánus 'tökéletes úriember' → az alsóbb társadalmi osztályok számára az erény mintaképe
- Hasonló a középkori Európához, csak szigorúbb

Bushido

- Forrásai:
 - Zen buddhizmus → Sors / sztoicizmus
 - Shinto → lojalitás, ősök tisztelete, szülői szeretet
 - Konfucius: komoly erkölcsi rendszer:
 - Úr – szolga
 - Apa – fiú
 - Férfj – feleség
 - Idősebb testvér – fiatalabb testvér
 - Barát – barát
 - Mencius → 'demokratikus' elvek
 - Konfucius-Mencius: de nem elméleti tudás, hanem gyakorlati alkalmazás → könyvmoly elutasítása
 - Mindezeket asszimilálta és egy néhány gyakorlatias elv köré építette ki

Bushido

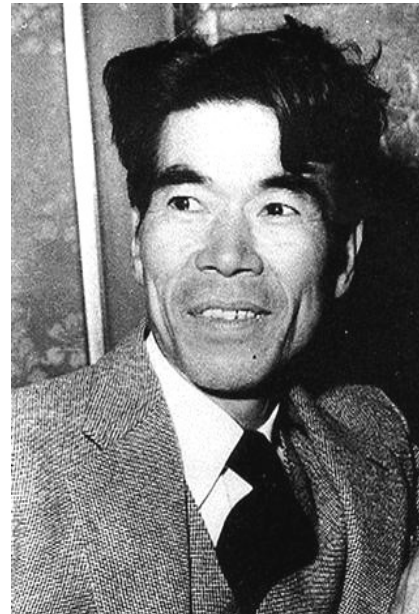
- Tulajdonságok:
 - Egyenesség – igazságosság
 - Merészség – bátorság → bármely pillanatban kész a halálra (seppuku)
 - Jóakarat – együttérzés
 - Udvariasság
 - Becsületesség
 - Tisztelet – tisztesség
 - **Szolgalat – lojalitás**
 - Önuralom – arckifejezés
- Nevelés:
 - Spártai
 - Testnevelés: lovaglás, íjászat, lándzsaművészet, ju-jutsu, **kard**
 - Kínai klasszikusok
 - Kaligráfia, zene, tea ceremónia, illat ceremónia
 - Anyák szerepe !!!

Bushido

Musashi Miyamoto

Az öt gyűrű könyve

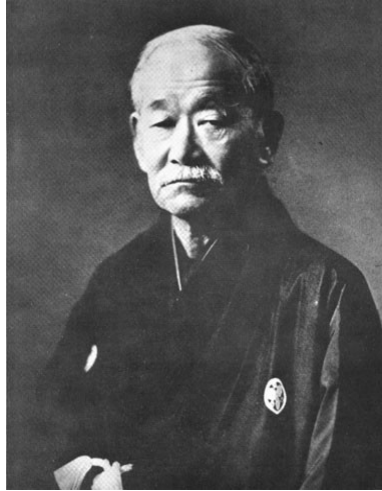
Yoshikawa Eiji - Musashi

Bushido

- Társadalmi berendezkedés:
 - 1-2 milliós létszámú (kiváltságos) osztály - köznemesség
 - 1. felső arisztokrácia, 2. samurájok, 3. parasztság, 4. kereskedők, kézművesek → azért, hogy a pénz és a hatalom ne egy kézben összpontosuljon (l. Európa)
 - Spártai életmód, szerény jó mód
 - A társadalmi stabilitás letémenyesei → erkölcsi mintakép
- A Meiji restauráció során a samuráj osztályt mint osztályt viaszorították de az erkölcsi rendszer megmaradt és a mai napig támasz

Bushido

Kano Jigoro

Funakoshi Gichin

Megvan a kormánygarancia, a döntés pedig már csak formalitás, hogy a Nemzetközi Judo Szövetség odaítélje Magyarországnak a 2017-es világbajnokság rendezését. Ami hozzávetőleg kétmilliárd forintba kerül majd.

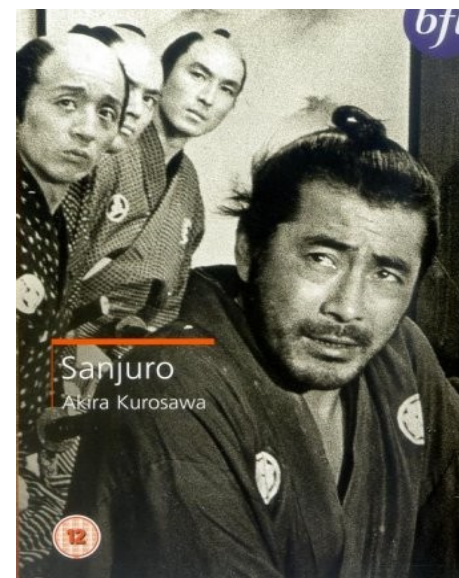
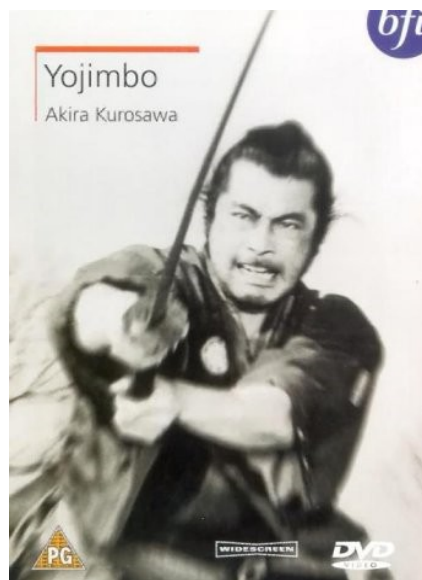
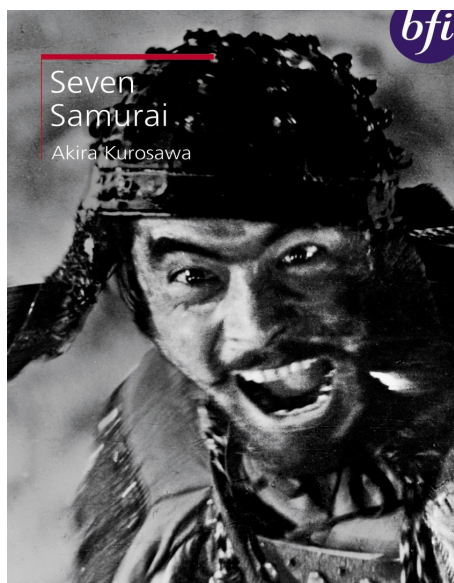
Ajánlott irodalom

- Motohisa Yamakage: *The Essence of Shinto – Japan`s Spiritual Heart*. Kodansha USA, 2012.
- Inazo Nitobé: *Bushido – The Soul of Japan*. Amazon Ltd., én.
- Eiji Yoshikawa: *Musashi*. Kodansha USA, 2012.
- Musashi Miyamoto: *A Book of Five Rings*. Allison and Busby Limited, 1974.
- John M. Yumoto: *The Samurai Sword*. Charles E. Tuttle Company, 1984.
- Kakuzo Okakura: *The Book of Tea*. Amazon Ltd, én.
- Kiyoko Morita: *The Book of Incense*. Kodansha International, 2012.
- Gichin Funakoshi: *Karate-do Kyohan*. Kodansha International, 1973.
- Gichin Funakoshi: *Karate-do – My Way of Life*. én.
- Gichin Funakoshi: *The Twenty Guiding Principles of KARATE – The Spiritual Legacy of the Master*. Kodansha International, 2003.
- Jigoro Kano: *Mind over Muscle – Writings from the Founder of Judo*. Kodansha International, 2005.
- David Walker: *Jiu-Jitsu for Beginners*. Skyhorse, 2008.
- Masatoshi Nakayama: *Best Karate: 1-11*. Kodansha USA, 2012.

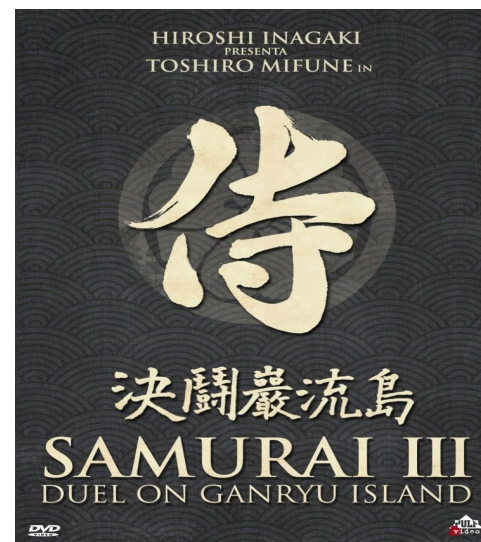
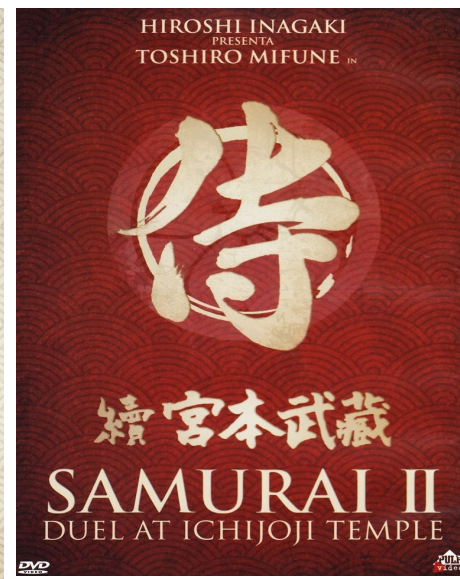
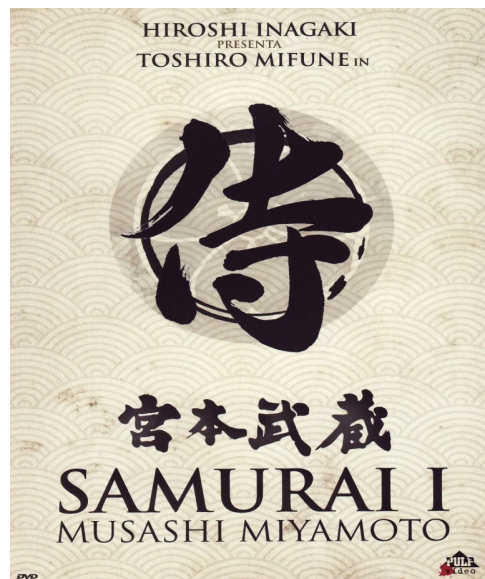
Ajánlott irodalom

- Imi Sde-Or – Eyal Yanilov: *Krav Maga – How to Defend Yourself Against Armed Assault*. Frog Ltd. - Dekel Publishing House, 2001.
- Boaz Aviram: *Krav Maga – Use Your Body as a Weapon*. Skyhorse Publishing, 2014.
- Cary Nemeroff: *Mastering the Samurai Sword*. Tuttle Publishing, 2014.

Ajánlott irodalom - film

Ajánlott irodalom - film

Ajánlott irodalom - film

